

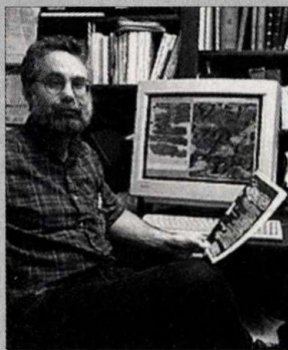
Megfejtettek egy gandari nyelven írt szöveget

The British Library/University of Washington Early Buddhist Manuscripts Project

Az utóbbi évtizedekben bizonytalan eredetű buddhista kéziratok jutottak különböző tudományos műhelyek birtokába. Ezek jó részének a szövege még nem volt megfejtve. Most azonban sikerült egy jelentősebb tekercs szövegét elolvasni.

A Washington Egyetem és a British Library közös programjában a kutatóknak korai buddhista kéziratok szövegét sikerült megfejteniük. Ezek alátámasztották azt a feltételezést, hogy létezett olyan régi buddhista irodalom, amelyet a prakrit nyelv gandari dialektusában, vagyis

egy olyan korai ind nyelven írtak, amelyből később a szanszkrit kifejlődött. Ráadásul a Gandari kánon segíthet rekonstruálni a buddhizmus terjedését északi irányban a Selyem-út mentén Közép- és Kelet-Ázsiába, miközben Indiában, ahol kialakult a Kr. e. V-IV. században, részben eltűnt. „Visszahelyeztük ezt a nyelvet az ókori világ nagy nyelveinek térképére, ahol a tényleges helye volt” – mondta Richard G. Salomon nyelvészprofesszor.

Mind ez idáig a gandari hagyomány létezéséről egyetlen bizonyíték volt, egy 1892-ben felfedezett kézirat, amelyet 70 évvel később, 1962-ben Gandari Darmapada (Oxford University Press) címmel publikáltak.

A szakértők azonban tudták, hogy jóval több kéziratnak kell lennie. Az 1830-as években például egy francia régész leírta, hogy leletei között akadt ilyen kézirat, ám amikor megérintette őket, szó szerint porrá omlottak. No-

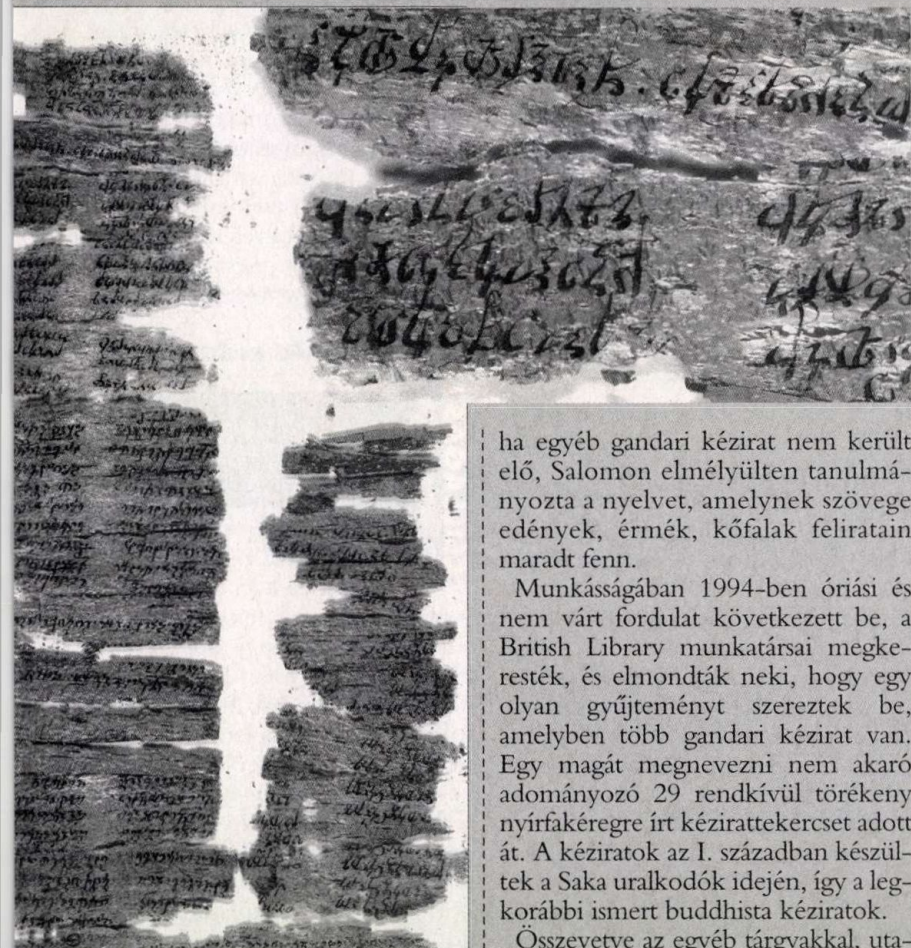
zók és régészek útleírásaival, Salomon úgy véli, a szövegeket a mai kelet-afganisztáni Dzsalamabad közelében, az egykori Gandhara tartomány mellett lévő barlangban elrejtett korszakban találták. Gandhara számos hatalmas dinasztia székhelye volt a Kr. e. III. század és a Kr. u. IV. század között. Régészeti leletekből tudjuk, hogy a terület India, Kína, Kelet-Ázsia és a Nyugat találkozásának kulturális csomópontja volt. A régészeti feltárások azt is kimutatták, hogy a buddhizmus nagy hatású központja volt egyben.

Azóta a British Library gyűjteménye 29-ről 57 töredékre nőtt. Szövegeik között van prédikáció, mese, kommentár. Egy részüket egyéb buddhista forrásokból is ismerjük. Némelyikükön látható a sorok között a bejegyzés: lemásolva, amely arra a szokásra utal, hogy az elhasználdott kéziratokat újramásolták, majd a régieket barlangba „temették”.

Az újonnan megfejtett szövegek bizonyítják, hogy néhány korai kínai buddhista szövegfordítást gandariából és nem szanszkritből készítettek. A felfedezés hiányzó láncsmet a buddhizmus indiai születése és kínai, valamint ázsiai későbbi formája között. A buddhizmus eredeti nyelve valószínűleg egy mára eltűnt kelet-indiai dialektus volt.

Miként a holt-tengeri tekercsek – amelyekkel egyébként egyidős – segítenek megérteni a judaizmust és a korai kereszténységet, így a tekercstöredékek új megvilágításba helyezik az Indiában kialakult buddhizmus gyökereit. Ráadásul abból az időből származnak, amikor a kereszténység megszületett.

Forrás: depts.washington.edu/ebmp/

ha egyéb gandari kézirat nem került elő, Salomon elmélyülten tanulmányozta a nyelvet, amelynek szövege edények, érmék, kőfalak feliratain maradt fenn.

Munkásságában 1994-ben óriási és nem várt fordulat következett be, a British Library munkatársai megkeresték, és elmondták neki, hogy egy olyan gyűjteményt szereztek be, amelyben több gandari kézirat van. Egy magát megnevezni nem akaró adományozó 29 rendkívül törekeny nyírfakéregre írt kézirattekercset adott át. A kéziratok az 1. században készültek a Saka uralkodók idején, így a legkorábbi ismert buddhista kéziratok.

Összevetve az egyéb tárgyakkal, uta-

Két szupernéhez fekete lyuk egy galaxisban

A NASA Chandra röntgen-űr-observatóriuma megfigyeléseinek köszönhetően első ízben sikerült csillagászoknak megbizonyosodni arról, hogy egyazon galaxisban két szupernagy tömegű fekete lyuk is létezhet egymás mellett. A jelenleg egymás körül keringő monst-